PUT OKO SVIJETA S MIKROORGANIZMIMA

Autorica: Petra Jurković

Putovanja su danas globalnija nego ikad, ali pri svakoj avanturi preko granice ne treba zaboraviti i „mali žuti karton“: Međunarodni certifikat o cijepljenju (ICVP). Iako većina turista razmišlja o cjepivima protiv gripe, hepatitisa ili tetanusa, stvarno zakonski obavezna cjepiva kod putovanja su relativno rijetka i uglavnom se odnose na žutu groznicu i u posebnim slučajevima polio. No, putna medicina ne završava na obaveznim cjepivima, mnoge destinacije imaju preporučene preventivne mjere, od kojih neke mogu biti jednako važne kao i cijepljenje. Kako biste saznali trebate li se cijepiti pri odlasku na Vašu odabranu destinaciju, proći ćemo cjepiva obavezna za najpoznatije destinacije širom svijeta!

Afrika

Afrika je kontinent na kojem su zahtjevi za cjepivima posebno važni i to prije svega zbog žute groznice. Najposjećenije zemlje ovoga kontinenta su: Južna Afrika, Maroko, Kenija, Tanzanija i Egipat. Jedno od obaveznih cjepiva je cjepivo protiv žute groznice. Mnoge afričke države zahtijevaju dokaz o cijepljenju protiv žute groznice za ulaz ili tranzit. Polio: Iako nije univerzalno obavezna za sve putnike, putnici iz zemlje s prijenosom poliovirusa moraju imati potvrdu. WHO-ov IHR-popis navodi da putnici iz država s prenošenjem divljeg ili deriviranog poliovirusa moraju imati jednu dozu bOPV ili IPV 4 tjedna do 12 mjeseci prije putovanja. Također, preporučuje se i malarijska kemoprofilaksa.

Sjeverna i Južna Amerika

U Americi je obaveznost cjepiva manje raširena nego u Africi, ali i dalje postoje važni primjeri. Najposjećenije zemlje: Sjedinjene Američke Države, Kanada, Meksiko, Brazil i Peru. Neke južnoameričke zemlje i dijelovi tropskih regija zahtijevaju dokaz o cijepljenju protiv žute groznice ako dolazite iz zemalja s rizikom. Prema WHO-ovom popisu, zahtjevi se odnose na zemlje koje su prijavile rizik prijenosa. Polio: manje je obavezno za prosječnog turista, ali ovisno o zemljama polio-izvora pravila mogu zahtijevati certifikat. Cjepivo protiv hepatitisa A preporučuje se prije putovanja u Meksiko i posebno Južnu Ameriku, ali nije obavezno.

Europa

U Europi su zakonski obavezna putnička cjepiva vrlo rijetka. Najposjećenije zemlje: Francuska, Italija, Španjolska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Njemačka. Gotovo nijedna europska država ne zahtijeva žutu groznicu kao uvjet ulaska jer većina europskih zemalja nije u zoni prijenosa. Polio: u kontekstu IHR-a, neke zemlje mogu zahtijevati potvrdu polio-cijepljenja kod putnika iz polio-izvornih država. Europa preporučuje cjepivo protiv hepatitisa A i ažurirani tetanus, ali ako niste raspoloženi za dodatno bockanje, to možete preskočiti.

AI generirana ilustracija

Azija

Azija je vrlo heterogena regija, no u pogledu zakonski obaveznog cijepljenja pri ulasku, zahtjevi su relativno ograničeni. Najposjećenije zemlje: Kina, Indija, Tajska, Japan, UAE. Većina azijskih zemalja nema obavezni certifikat za žutu groznicu jer nije endemska regija. Ipak, putnici koji dođu iz zemalja s rizikom žute groznice mogu ponekad biti obavezni pokazati ICVP. Polio: IHR pravila mogu se primijeniti ako putnik putuje iz polio-izvorne zemlje. Preporuča se malarijska kemoprofilaksa kao i cjepivo protiv tifusa, ako planirate jesti hranu izvan svog smještaja. Uz to, preporučuje se ponijeti osnovne lijekove za putnički proljev te probiotike.

Oceanija

Oceanija (Australija, Novi Zeland, Pacific otoci) uglavnom nema pravila o obaveznom cjepivu pri ulasku. Najposjećenije zemlje: Australija, Novi Zeland, Fiji. Žuta groznica: vrlo rijetko zahtijevana. Polio: nije uobičajeno da se putnicima zahtijeva ICVP za polio pri ulasku u te zemlje, osim u iznimnim situacijama koje se odnose na polio-izvorne države. Ako putujete u neke od ovih država, obavezno ostavite mjesta u koferu i za zaštitu protiv komaraca.

Putnička mudrost za kraj

Iako većina turističkih putovanja ne zahtijeva „posebna“ cjepiva kao zakonsku obavezu, žuta groznica i polio su iznimke koje imaju važnu regulacijsku težinu. No, pravi izazov putne medicine nije u obveznim cjepivima, nego u preporučenim profilaksama, malariji, hepatitisu A, tifusu, japanskom encefalitisu i bjesnoći, koje često čine razliku između sigurnog i rizičnog putovanja Pravila se razlikuju po kontinentima, a promjene u globalnim epidemiološkim kretanjima znače da je za svakog putnika prije polaska pametno provjeriti najnovije informacije. U suprotnom, egzotična avantura može završiti neplaniranim upoznavanjem lokalnog zdravstvenog sustava. A vjerujem da to sigurno nije suvenir koji želite ponijeti kući.

1. Pavli A, Maltezou HC. Travel vaccines throughout history. Travel Med Infect Dis. 2022;46:102273.
2. Libman M, Wilder-Smith A. Yellow fever vaccination for travellers: a review. J Travel Med. 2019;26(7):taz063.
3. Simons H, et al. Yellow fever and poliomyelitis: international health regulations and vaccination requirements. *J Travel Med.* 2016;23(6):taw060.
4. Waters TW, et al. Updated yellow fever entry requirements and recommendations from WHO. J Travel Med. 2020;27(7):taaa152.
5. Murray HW, et al. Vaccines for international travelers: current status and future prospects. *Am J Med.* 2025
6. Lang S. Keeping travellers up to date with global vaccination. Independent Nurse. 2017;12(3):17-20.